

Meditatief Moment Bosbeskapel, 24 november 2020 Renske Visser

Goedemiddag aanwezigen, goedemiddag luisteraars,
Graag heet ik u welkom op deze 24^e november bij het meditatieve moment met tekst, muziek en gebed in de Bosbeskapel van de Protestantse Gemeente Den Haag-Zuidwest.
Mijn naam is Renske Visser, ik ben lid van deze wijkgemeente.
Als teken van onze verbondenheid steek ik nu de gemeenschapskaars aan vanaf de paaskaars.

Inleidende woorden

'Ik ben geboren en naar de wereld gekomen om van de waarheid te getuigen,'
zegt Jezus als hij voor Pilatus staat.
'Maar wat is waarheid?' vraagt Pilatus. (Joh. 18: 37, 38)

Wat is waarheid? Bestaat er een objectieve waarheid? Laat staan een universele waarheid?

In zijn boek Socrates, Jezus, Boeddha Drie leermeesters

stelt de Franse filosoof en godsdienstwetenschapper Frédéric Lenoir:

Er zijn uiteraard grote verschillen in de leer van deze drie, maar hun spirituele boodschap komt op hetzelfde neer: Ieder mens heeft als taak

- op zoek te gaan naar de waarheid,
- zichzelf diepgaand te leren kennen,
- vrij te worden
- en in vrede met zichzelf en anderen te leven.

Lenoir meent dat hun ondogmatische opvattingen de tand des tijds hebben doorstaan, dat zij niets aan kracht verloren hebben en bij uitstek leermeesters zijn in de huidige crisis die niet alleen economisch en financieel is en nu zelfs medisch, maar ook filosofisch en spiritueel.

Alle drie achten zij het van cruciaal belang het ware van het onware te onderscheiden, goed van kwaad, het rechtvaardige van het onrechtvaardige, toch zoeken zij niet alleen naar de feitelijke waarheid, maar juist ook naar een universele, voor iedereen geldende waarheid.

Wat is de ultieme, universele waarheid die Jezus wil openbaren?

In Johannes 8: 1 – 11 lees ik:

'Jezus ging naar de Olijfberg en vroeg in de morgen was hij weer in de tempel.

Het hele volk kwam naar hem toe, hij ging zitten en gaf onderricht.

Toen brachten de schriftgeleerden en farizeeën een vrouw bij hem die op overspel was betrapt.

Zij zetten haar in het midden en zeiden tegen Jezus:

'Meester deze vrouw is op heterdaad betrapt toen ze overspel pleegde.

Mozes draagt ons in de wet op zulke vrouwen te stenigen.

Wat vindt u daarvan?'

Dit zeiden ze om hem op de proef te stellen, om te zien of ze hem konden aanklagen.

Jezus bukte zich en schreef met zijn vinger op de grond.

Toen ze bleven aandringen, richtte hij zich op en zei:

'Wie van jullie zonder zonde is, laat die als eerste een steen naar haar werpen.'

Hij bukte zich weer en schreef op de grond.

Toen ze dat hoorden, gingen ze weg, een voor een, de oudsten het eerst en ze lieten hem alleen met de vrouw die in het midden stond.

Jezus richtte zich op en vroeg haar:

'Waar zijn ze? Heeft niemand u veroordeeld?'

'Niemand, heer,' zei ze.

'Ik veroordeel u ook niet,' zei Jezus. *'Ga naar huis, en zondig vanaf nu niet meer.'*

We luisteren vanmiddag naar muziek van de cd

Les Chants de The songs of Die Gesänge aus Taizé uit 2005

U hoort nu eerst het **Kyrië**

Heer, erbarm U, Heer ontferm U

Meditatie

Wat gebeurt er in het verhaal?

De farizeeën en schriftgeleerden vermoeden dat Jezus niet wil dat deze vrouw ter dood wordt gebracht, maar als hij ertegenin gaat ...

Het hele volk dat trouw is aan de religie, zal er dan getuige van zijn dat Jezus de uitvoering van de wet van Mozes afwijst.

In plaats van antwoord te geven, bukt Jezus zich en tekent iets op de grond. Niemand weet wat hij schrijft. Duidelijk is, dat hij door voorover te buigen, de confrontatie met de blik van de schriftgeleerden en farizeeën ontwijkt. Hij laat een stilte vallen, richt zich op en zegt dan: *'Wie van jullie zonder zonde is, laat die als eerste een steen naar haar werpen.'*

In plaats van de aanklagers van de vrouw te vernederen door hen vanuit de hoogte op te nemen, maakt Jezus zich klein. Hij trekt zich terug om de aanklagers alleen te laten met hun geweten. Ongetwijfeld is dit de beste manier om het leven te redden van deze vrouw die voor dag en dauw uit het bed van haar geliefde gehaald is en waarschijnlijk halfnaakt, naar de voorhof van de tempel gesleept is.

Jezus weigert de straf toe te passen die de wet voorschrijft. Hij erkent dat de vrouw een fout heeft gemaakt, door haar te vragen niet meer te zondigen, maar de straf vindt hij buitensporig. Hij voelt mededogen voor deze vrouw, zoals hij mededogen voelt voor alle zondaars. Door deze daad laat hij zien dat vergeving de wet overstijgt en doeltreffender is om de ziel van haar blindheid en zwakheid te redden.

Jezus stelt liefde en mededogen boven rechtvaardigheid. Hij erkent dat er regels, wetten en grenzen nodig zijn, maar het recht moet worden toegepast met barmhartigheid, rekening houdend met iedere persoon en zijn achtergrond, met de context, maar ook met de intentie, met wat er omgaat in de ziel die niemand kan peilen en nog minder van buitenaf kan veroordelen.

Hiermee geeft Jezus in woord en daad antwoord op de vraag:

Wat is de ultieme, de universele waarheid?

God. God = Liefde.

Liefde niet als eigenschap van God, maar als eigennaam van God. Liefde is Zijn essentie.

Alles meet Jezus af, waardeert hij en onderscheidt hij naar de maatstaf van liefde.

Lenoir stelt zich de vraag: Welke Liefde bedoelt Jezus?

In de loop der tijd is er onderscheid gemaakt tussen 3 soorten van liefde:

Allereerst: Eros:

Liefde in de zin van het verlangen naar de verwante ziel

om voor altijd in lichaam en geest volkomen een met hem of haar te worden.

Dit verlangen, deze eenheidsdroom zou je de romantische liefde kunnen noemen.

De tweede is: Philia:

Liefde in vriendschap, broeder- of zusterliefde.

Liefde als een blijde ervaring in en van en door wederkerigheid.

De derde: Agapè:

Liefde uit zuivere goedheid, liefde die het beste met elk wezen voor heeft, liefde die vrijblijvend geeft, zonder er iets voor terug te verlangen.

Jezus stelt dat God een volledig onbaatzuchtige en onvoorwaardelijke liefde voor alle mensen voelt. Zijn liefde wordt het model waardoor mensen zich in hun liefde voor God en hun naaste kunnen laten inspireren.

Dat roept de vraag op: Wie is mijn naaste?

Jezus stelt geen beperkingen aan de definitie van de naaste, net als God geen onderscheid maakt tussen mensen.

'Hij laat zijn zon immers opgaan over goede en slechte mensen en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.'

Daarom zegt Jezus:

'Ik zeg jullie: heb je vijanden lief en bid voor wie jullie vervolgen, alleen dan zijn jullie werkelijk kinderen van je Vader in de hemel.' (Matth. 5: 43-45).

Jezus doorbreekt de wet van de wederkerigheid.

Deze naastenliefde is een ideaal om na te streven, een ideaal als een gids die verlicht.

Jezus is de pedagoog van de agapè-liefde.

Socrates, Jezus en Boeddha benadrukken dat ware vrijheid innerlijke vrijheid is.

Innerlijke vrijheid verwerven we door aan onszelf te werken, onze kennis te verbeteren en te luisteren naar de stem van de Geest.

Wat staat volgens Jezus onze innerlijke vrijheid in de weg?

Zonde.

Na 2000 jaar Christendom heeft het woord zonde zo'n bijklank gekregen dat het moeilijk is te begrijpen wat de woorden van Jezus nu voor ons kunnen betekenen.

Jezus definieert zonde op slechts 1 manier:

Wat van God scheidt, dat wil zeggen van de liefde en de waarheid.

Zonde is handelen zonder liefde.

Zondigen is een verkeerd doel kiezen, je verlangen niet goed richten, niet de ware, beoogde doelstelling bereiken.

Agapè, de goddelijke liefde, is niet vanzelfsprekend, het vereist bewustwording en oefening.

We kunnen ons daarin oefenen door bij onszelf te rade te gaan:

Wanneer sta ik in verbinding met de Liefde in mijn denken en doen?

Wanneer ben ik daarvan afgescheiden?

Jezus verklaart dat de goddelijke liefde die uit genade aan de meewerkende mens wordt gegeven, niet langer een opgave is wanneer ze wortel schiet in de harten van mensen.

In Johannes 4: 14 staat:

Ze welt op als een bron, maakt vrij, gelukkig en blij.

De 17^e eeuwse dichter, schilder en etser Jan Luyken spreekt in zijn gedicht

Ick meende oock de Godheyt woonde verre over dezelfde bron.

Ik lees u dat gedicht graag voor:

Ick meende oock de Godheyt woonde verre,

In eenen troon, hoogh boven maen en sterre

En heften menighmael myn oogh
Met diep versuchten naer om hoogh;
Maer toen ghy u beliefdt t'openbaeren,
Toen sagh ick niets van boven nedervaren;
Maer in den grondt van myn gemoet,
Daer wiert het lieflyck ende soet.
Daer quamt ghy uyt der diepten uytwaerts dringen.
En als een bron, myn dorstigh hart bespringen.
Soo dat ick u, ô Godt! Bevondt,
Te zyn den grondt van mynen grondt.
Dies ben ick bly dat ghy myn hoogh beminden,
My nader zyt dan al myn naeste vrienden.
Was nu alle ongelykheit voort,
En 't herte reyn gelyck het hoort,
Geen hooghte, noch geen diepte sou ons scheiden,
Ick smolt in Godt, myn lief; wy wierden beide
Eén geest, één hemels vlees en bloedt,
De wesentheyte van Gods gemoedt,
Dat moet geschien. Och help getrouwe Heere,
Dat wy ons gantsch in uwen wille keeren.

We luisteren naar **Ubi caritas et amor, ubi caritas Deus ibi est**
Vrij vertaald: Waar liefde in woord en daad aanwezig is, daar is God.

Gebed

Voor het gebed heb ik een Voorbede van Huub Oosterhuis uit 1966 bewerkt.
Laten we bidden

Eeuwige,
in naam van allen die leven op aarde,
bevelen wij U aan
in de geest van Jezus Christus:

Heel onze wereld,
alle landen onder de zon,
alle rassen en volkeren
mensen van alle leeftijden, culturen, seksen,
armen, rijken.

Biddend tot U gedenken wij:
allen die voor ons geleefd hebben
allen die ons zijn voorgegaan in de dood
allen die ons deze wereld gegeven hebben.

Wij bidden U voor hen,
van wie wij zoveel schatten en ruïnes,
zoveel liefde hebben geërfd.

Wij danken U
voor onze ouders en voorouders,
voor allen die ons ontvangen hebben en opgevoed,
voor hen die ons een naam hebben gegeven,
een taal om te spreken
een land om te bewonen.

U bent de God van onze vaders en moeders
U hebt de voortgang van het leven op aarde
aan de mensen in handen gegeven.

Wij bidden U,
zegen ons lichaam opdat wij leven
ongeschonden mogen voortplanten,
zegen onze handen, onze gedachten
opdat wij een wereld bouwen
toegekeerd naar U, toegekeerd naar Liefde.

Wij bidden U
voor onze kinderen, onze nakomelingen
voor allen die na ons geboren worden:
dat wij hen geen stenen voor brood geven
geen onbewoonbare aarde nalaten,
maar een gezonde planeet waar zij vrijuit kunnen ademen,
waar vreugde, geluk en vrede heersen.

Wij bidden u
voor alle mensen die nu
met ons onder dezelfde hemel leven,
voor onze medewereldbewoners, voor onze stadgenoten,
onze huisgenoten, onze burens en kennissen,
onze vrienden.

Eeuwige,
in navolging van Christus
bidden wij
voor de mensen die wij uit de weg gaan
mensen dichtbij en veraf
die ons vreemd zijn
mensen van wie wij vervreemd zijn geraakt
die we niet of niet meer liefhebben
voor onze vijanden.

Wij bidden U
Vernieuw ons in en door Uw eeuwige Liefde
Laat ons ontwaken tot ons ware Zelf
Laat ons mensen vol van mededogen worden.

Wij danken U
voor hen die ons daarin voorgaan en zijn voorgegaan
in verleden, heden en toekomst.

Amen

Tot besluit hoort u:

Bless the Lord naar de woorden van Psalm 103:

Prijs de Heer, mijn ziel, en prijs zijn heilige naam,

Prijs de Heer, mijn ziel, Hij laat mij leven.

Ik dank u voor uw aanwezigheid, voor uw luisterend oor en wens u een goede week!